

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย การอภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง "ลักษณะพึงประสงค์ของครูสุศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูสุศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะพึงประสงค์ของครูสุศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูสุศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครูสุศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับลักษณะพึงประสงค์ของครูสุศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้น 2 ชุด ชุดที่ 1 สำหรับผู้บริหารโรงเรียน ชุดที่ 2 สำหรับครูสุศึกษาที่สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แบบสอบถามทั้ง 2 ชุดมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ แบบมาตราส่วนประเมินค่า และแบบปลายเปิด ตามเกี่ยวกับลักษณะพึงประสงค์ของครูสุศึกษา แบบสอบถามทั้ง 2 ชุดนี้ แตกต่างกันในส่วนที่ 1 ซึ่งถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามตอนที่ 2 เหมือนกัน ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 192 คน และครูสุศึกษาจำนวน 263 คน ได้รับแบบสอบถามจากผู้บริหารโรงเรียนกลับคืนมาจำนวน 150 ชุด คิดเป็นร้อยละ 78.13 และจากครูสุศึกษาได้รับกลับคืนมาจำนวน 249 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94.68 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่า (t-test)

สรุปผลการวิจัยตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไป

1.1 ผู้บริหารโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานเป็นผู้บริหาร 6 - 10 ปี และผู้บริหารโรงเรียนที่ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการหรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ มีจำนวนมากกว่าผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการหรืออาจารย์ใหญ่

1.2 ครูสุศึกษา

ครูสุศึกษาที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี ส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการทำงาน 6 - 10 ปี และมีประสบการณ์ในการสอนวิชาสุศึกษา 6 - 10 ปี ครูสุศึกษาส่วนใหญ่จบวิชาเอกพลศึกษาและได้ศึกษาวิชาสุศึกษาเป็นวิชาโท ครูสุศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรมเพิ่มเติมทางด้านสุศึกษา แต่มีบางส่วนไม่เคยได้รับการอบรมเพิ่มเติมทางสุศึกษาเลย นอกจากการสอนแล้ว ครูสุศึกษาส่วนใหญ่ได้รับมอบหมายให้ทำงานในหน้าที่อื่นด้วย ซึ่งหน้าที่พิเศษอื่น ๆ ที่ครูสุศึกษารับผิดชอบอยู่คือ เป็นเจ้าหน้าที่ตรวจสอบอาหาร ครูอนามัย โรงเรียนประจำอยู่ห้องพยาบาล ประชาสัมพันธ์ ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร ผู้กำกับยุวกาชาด หัวหน้าหมวดกิจกรรม หัวหน้าหมวดพลานามัย รองหัวหน้าหมวดพลานามัย หัวหน้าระดับ งานด้านปกครอง ควบคุมกีฬา งานด้านเอกสาร เป็นต้น และนอกจากการสอนสุศึกษาแล้ว ครูสุศึกษายังได้รับมอบหมายให้สอนวิชาอื่นด้วย

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสุศึกษา

2.1 ลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสุศึกษาด้านพฤติกรรมสุขภาพ (ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติตน)

ผู้บริหารโรงเรียนและครูสุศึกษาเห็นด้วยในระดับมากที่สุดตรงกันเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสุศึกษาด้านพฤติกรรมสุขภาพ (ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติตนทางด้านสุขภาพ) ในข้อต่อไปนี้

1. รู้และเข้าใจหลักสูตรและประมวลการสอนของวิชาสุศึกษาในระดับชั้นที่สอนเป็นอย่างดี
2. รู้และเข้าใจการวัดและประเมินผลวิชาสุศึกษาเป็นอย่างดี
3. มีความรู้ความเข้าใจด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็ก เป็นอย่างดี
4. มีความรู้ดีและแม่นยำในเนื้อหาวิชาที่สอน
5. รักความก้าวหน้า ทหาความรู้เกี่ยวกับสาขาวิชาสุศึกษาเพิ่มเติมอยู่เสมอ
6. เชื่อว่าสุขภาพเป็นสิ่งสำคัญต่อความเจริญเติบโตของเด็ก
7. เชื่อว่าสุขภาพจิตและสุขภาพกายมีความสำคัญต่อบุคคลมากพอ ๆ กัน
8. เชื่อว่าการสอนให้เด็กรู้จักรับผิดชอบต่อสุขภาพส่วนรวม เป็นสิ่งสำคัญมาก

9. เชื่อว่าการสอนวิชาสุขศึกษาช่วยแก้ไขความเชื่อที่ผิดเกี่ยวกับสุขภาพได้

10. ไม่เสเพลสิ่งเสพลิตทุกชนิด

11. ระวังรักษาและส่งเสริมสุขภาพของตนเองอยู่เสมอ

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครูสุขศึกษา พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อที่ว่า

1. รู้และเข้าใจหลักสูตรและประมวลการสอนของวิชาสุขศึกษาในระดับชั้นที่สอนเป็นอย่างดี

2. รู้และเข้าใจการวัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษาเป็นอย่างดี

2.2 ลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสุขศึกษาด้านการสอนและการสื่อความหมาย

ผู้บริหารโรงเรียนและครูสุขศึกษาเห็นด้วยในระดับมากที่สุดตรงกันเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสุขศึกษาด้านการสอนและการสื่อความหมายในข้อต่อไปนี้

1. พูดเสียงชัดเจน ฟังเข้าใจง่าย

2. สามารถตอบคำถามนักเรียนได้เหมาะสมชัดเจน

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูสุขศึกษา

พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อต่อไปนี้

1. สามารถสอนให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพได้

2. สามารถนำแหล่งทรัพยากรในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านการสอน

3. สามารถทดสอบความรู้ตามจุดประสงค์ของแต่ละบทเรียนได้อย่างเหมาะสม

4. สามารถวัดและประเมินผลได้ถูกต้องตามหลักวิธีและตรงตามวัตถุประสงค์

ของวิชาสุขศึกษา

5. สามารถจัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนสอนทุกครั้ง

6. สามารถนำสื่อการสอนมาใช้ได้เหมาะสมกับบทเรียน

7. มีความขยันและกระตือรือร้นในการสอนและปรับปรุงการสอน

8. สามารถใช้เทคนิคการสอนหลายวิธีที่เร้าใจให้ผู้เรียนสนใจติดตาม

บทเรียนอยู่เสมอ

9. เชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพมาบรรยายเป็นครั้งคราวตาม

ความเหมาะสม

10. เอาใจใส่ตรวจผลงานของนักเรียนทุกครั้งที่ให้งาน
11. สามารถฝึกให้นักเรียนรู้จักทำหน้าที่เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
12. สามารถจัดนิทรรศการให้สอดคล้องกับปัญหาสุขภาพในโรงเรียนหรือ

ชุมชน

13. สามารถควบคุมชั้นเรียนได้

2.3 ลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสุขศึกษาด้านการปฏิบัติงานสุขศึกษาในโรงเรียน

สำหรับในด้านนี้ผู้บริหารโรงเรียนและครูสุขศึกษาไม่มีความเห็นในระดับมากที่สุดตรงกัน แต่มีความเห็นด้วยในระดับมากตรงกันทุกข้อ ยกเว้นในข้อที่ว่า "เป็นผู้ทิศเวลาในการทำงาน" และ "มีความรับผิดชอบและเอาใจใส่งานในหน้าที่ของตน" ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนเห็นด้วยในระดับมากที่สุด

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูสุขศึกษาพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อต่อไปนี้

1. มีความรู้ ทักษะในการวัดสายตาคา
2. สามารถทำการตรวจสุขภาพภายในขอบเขตของครูได้อย่างถูกต้อง
3. เป็นผู้ทิศเวลาในการทำงาน
4. มีความรับผิดชอบและเอาใจใส่งานในหน้าที่ของตน

2.4 ลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสุขศึกษาด้านมนุษยสัมพันธ์

ผู้บริหารโรงเรียนและครูสุขศึกษามีความเห็นด้วยในระดับมากที่สุดตรงกัน

ในข้อต่อไปนี้

1. มีความจริงใจในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น
2. รักษาความลับของนักเรียนและผู้ร่วมงานได้
3. มีความยุติธรรม
4. มีความเข้าใจและยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล
5. ให้ความร่วมมือในกิจกรรมของโรงเรียน
6. รู้จักควบคุมอารมณ์
7. เป็นผู้มีเหตุผล
8. รักและหวังดีต่อนักเรียน

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูสุศึกษาพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อต่อไปนี้

1. มีความจริงใจในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น
2. รู้จักควบคุมอารมณ์
3. มีอารมณ์ขัน

2.5 ลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสุศึกษาด้านบุคลิกภาพ

ผู้บริหารโรงเรียนและครูสุศึกษาเห็นด้วยในระดับมากที่สุดตรงกันเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสุศึกษาด้านบุคลิกภาพในข้อที่ว่า "รักษาความสะอาดของร่างกายอยู่เสมอ" นอกจากนั้นมีความเห็นด้วยในระดับมากร่วมกันทุกข้อ ยกเว้นข้อที่ว่า "มีรูปร่างหน้าตาดี" ที่ทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูสุศึกษาเห็นด้วยในระดับปานกลาง

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูสุศึกษาพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อที่ว่า

1. มีกิริยาท่าทางมั่นคง สง่า
2. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
3. สวมเสื้อผ้าเหมาะสมกับกาลเทศะ
4. คล่องแคล่ว

2.6 เมื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูสุศึกษาระดับชั้น

มัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสุศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษา รวมเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูสุศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยในระดับมากทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านพฤติกรรมสุขภาพ (ความรู้ เจตคติและการปฏิบัติตนทางด้านสุขภาพ) ด้านการสอนและการสื่อความหมาย ด้านการปฏิบัติงานสุศึกษาในโรงเรียน ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านบุคลิกภาพ และเมื่อเปรียบเทียบกัน ผู้บริหารโรงเรียนและครูสุศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เพียงด้านเดียว คือ ด้านบุคลิกภาพ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นในด้านนี้ต่ำกว่าครูสุศึกษา

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสุศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูสุศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยจะอภิปราย

เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสุศึกษา เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสุศึกษา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาเฉพาะในประเด็นที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

ลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสุศึกษาด้านพฤติกรรมสุภาพ (ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติตน ทางด้านสุภาพ)

ผู้บริหารโรงเรียนและครูสุศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าครูผู้สอนวิชาสุศึกษา ควรเรียนจบวิชาเอกสุศึกษา และควรจบวุฒิปริญญาตรีเป็นอย่างน้อย ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ เสถียร สมัตถภาพงศ์ (2521 : 5) ที่ได้เสนอแนะไว้ว่า สถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป ผู้สอนควรมีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีในสาขาวิชาสุศึกษา หรือวิชาโททางสุศึกษาตามความจำเป็น และสอดคล้องกับคณะกรรมการสุศึกษา สายการศึกษาในคณะกรรมการสุศึกษาแห่งชาติ (2525 : 3) ที่ได้เสนอไว้ว่า ครูวุฒิปริญญาตรีทางสุศึกษา ควรสอนวิชาสุศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของวิชาสุศึกษามากขึ้น และเห็นว่าวิชาสุศึกษานั้น เป็นวิชาที่มีลักษณะเฉพาะตัวเช่นเดียวกับวิชาอื่น ๆ ดังนั้นการที่จะสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของวิชานั้น ควรจะให้ครูที่จบวิชาเอกสุศึกษาโดยตรงเป็นผู้สอน และเป็นที่ทราบกันว่าวิชาสุศึกษาที่ทำการสอน อยู่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในปัจจุบันนั้นส่วนใหญ่ผู้สอนจะเป็นครูพลศึกษาซึ่งบางรายได้ศึกษาวิชาสุศึกษาเป็นวิชาโท และบางรายก็ไม่ได้ศึกษาวิชาสุศึกษาเป็นวิชาโทมาเลย ดังนั้นจึงค่อนข้างจะเป็นปัญหาอย่างมากสำหรับครูพลศึกษา เพราะครูผู้สอนเองเมื่อไม่เคยศึกษาวิชาที่มีมาก่อนก็จะขาดความเข้าใจในเนื้อหาวิชา เทคนิคการสอน รวมทั้งการวัดและการประเมินผล ด้วยเหตุนี้ครูสุศึกษาส่วนใหญ่จึงเสนอแนะให้ครูสุศึกษาควรเรียนจบวิชาเอกสุศึกษาหรือจบทางด้านสาธารณสุข อีกประการหนึ่งการเข้าร่วมงานประชุม สัมมนา ทางด้านสุศึกษาที่จัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอภายในประเทศก็เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ผู้บริหารและครูสุศึกษาควรให้ความสนใจและครูสุศึกษาควรจะได้เข้าร่วมรับฟังการประชุม สัมมนาทุกครั้งเมื่อมีโอกาสเนื่องการประชุม สัมมนา ทางวิชาการสุศึกษา ซึ่งจัดอยู่ในปัจจุบันนี้ มิใช่มีเพียงนักวิชาการสุศึกษาของไทยเท่านั้นที่ทำหน้าที่ เป็นผู้อภิปราย ในบางโอกาสยังมีนักวิชาการจากต่างประเทศ มาให้ความรู้ทางด้านสุศึกษาและการสาธารณสุขอีกด้วย ซึ่งจะทำให้ครูได้รับประสบการณ์ที่กว้างไกลออกไปอีก จากการวิจัยพบว่า ทั้งผู้บริหารและครูสุศึกษามีความคิดเห็นตรงกันว่า

ครูสุขศึกษาควรมีความรู้ดี และแม่นยำในเนื้อหาวิชาที่สอน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สมใจ วงศ์รัก (2520 : 61 - 67) พรพรรณ ไชยประภาพ (2522 : 62 - 70) จอมใจ หิรัญทรัพย์ (2524 : 92 - 93) ชัยยุทธ กุลดั่งวัฒนา (2528 : 55 - 57) และ แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะที่ดีและเหมาะสมของครู ของสหพันธ์อาชีพครูแห่งโลก (อ้างจาก อารักษ์ กาญจนพิทักษ์ 2517 : 19)

สำหรับลักษณะของครูสุขศึกษาซึ่งเป็นลักษณะทางด้านเจตคติ (Affective Domain) นั้น ผู้บริหารโรงเรียนและครูสุขศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องกันอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนและครูสุขศึกษามีแนวความคิดว่า ผู้ที่จะสอนวิชา สุขศึกษาได้ดีนั้นนอกจากจะมีความรู้ในเนื้อหาวิชาสุขศึกษาเป็นอย่างดีแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีเจตคติที่ดีทางด้านสุขภาพด้วย อนึ่งการแสดงความคิดเห็นในข้อความเหล่านี้ นอกจากจะเป็นการแสดงให้ทราบว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูสุขศึกษานั้นต้องการให้ครูสุขศึกษามีลักษณะดังกล่าวแล้ว ยังแสดงให้เห็นด้วยอีกประการหนึ่งว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูสุขศึกษามีเจตคติที่ดีและถูกต้องทางด้านสุขศึกษาและเมื่อสังเกตในรายละเอียดจะพบว่า ครูแสดงความคิดเห็นในระดับสูงกว่าผู้บริหารทุกข้อ อาจเนื่องมาจากครูสุขศึกษาเป็นผู้ปฏิบัติการสอน และเป็นผู้ใช้หลักสูตรวิชาสุขศึกษาโดยตรง จึงค่อนข้างจะมีความคิดอย่างลึกซึ้งซึ่งว่าการมีลักษณะทางเจตคติที่ดีและถูกต้องนั้น เป็นลักษณะที่จำเป็นอย่างยิ่งของครูสุขศึกษา

สำหรับลักษณะของครูสุขศึกษาซึ่งเป็นลักษณะทางการปฏิบัติตน (Psychomotor Domain) นั้น ผู้บริหารโรงเรียนและครูสุขศึกษาเห็นด้วยในระดับมากที่สุดร่วมกันใน 2 ลักษณะ คือ "ไม่เสพสิ่งเสพติดทุกชนิด" "ระวัง รักษาและส่งเสริมสุขภาพของตนเองอยู่เสมอ" และ ลักษณะอีกประการหนึ่งซึ่งครูสุขศึกษาเห็นด้วยในระดับมากที่สุดคือ "มีสวัสดิคตินิสัยที่ดีในการป้องกันอุบัติเหตุ" สำหรับข้ออื่น ๆ นั้น ผู้บริหารโรงเรียนและครูสุขศึกษาเห็นด้วยในระดับมาก การที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการมีความคิดที่ว่า ครูจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน (สุรินทร์ สรสิริ 2515 : 3 - 9) ดังนั้นการที่ครูห้ามนักเรียนทำพฤติกรรมใด ครูก็ควรที่จะไม่ทำพฤติกรรมนั้นด้วย เช่น ไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มสุราและของมึนเมา รวมทั้งไม่เสพสิ่งเสพติดอื่น ๆ แม้เราจะทราบกันโดยทั่วไปว่า สิ่งเหล่านี้เป็นอันตรายต่อสุขภาพ แต่ก็ก็เป็นสิ่งที่สังคมทั่วไปยอมรับ การสูบบุหรี่ การดื่มสุราจึงไม่ผิดกฎหมาย จึงเป็นข้อที่น่าคิดว่า ถ้าครูสุขศึกษามีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้องในเรื่องเหล่านี้ แต่ครูวิชาอื่น ๆ และสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กที่เป็นทั้งบุคคลและสื่อโฆษณานั้นมิได้ถูกแก้ไขไปในทิศทางเดียวกันแล้ว การสอนให้เด็ก

เกิดพฤติกรรมสุขภาพในทางที่เหมาะสมด้านนี้จะบรรลุตามวัตถุประสงค์ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัย เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะที่ว่าต้องการให้ครูสุขศึกษาเป็นตัวอย่างที่ดีในด้านการรักษาสุขภาพตนเอง เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับนักเรียนและบุคคลอื่น พร้อมทั้งทำหน้าที่ส่งเสริมสุขภาพของครูและบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียนควบคู่ไปกับนักเรียนด้วย อนึ่งการมีสวัสดิคินิสัยที่ดีในการป้องกันอุบัติเหตุเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับครู ซึ่งในที่นี้จะไม่ได้หมายความเพียงการรู้จักป้องกันอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นกับตัวครูเองเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการป้องกันอุบัติเหตุต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ภายในโรงเรียนด้วย ดังนั้นครูสุขศึกษาจึงควรมีความรู้ด้านสวัสดิศึกษา (Safty Education) และสามารถรับผิดชอบหรือเป็นที่ปรึกษางานโครงการทางด้านสวัสดิศึกษานอกเหนือไปจากการสามารถสอนให้นักเรียนมีสวัสดิคินิสัยที่ดีในการป้องกันอุบัติเหตุ

ในส่วนที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เป็นรายชื่อ มีดังนี้ คือ "รู้และเข้าใจหลักสูตรและประมวลการสอนของวิชาสุขศึกษาในระดับชั้นที่สอนเป็นอย่างดี" "รู้และเข้าใจการวัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษาเป็นอย่างดี" ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงกว่าความคิดเห็นของครูสุขศึกษา อาจจะเป็นเนื่องจากความแตกต่างกันของลักษณะการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนกับครูสุขศึกษาโดยผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่ทางด้านบริหาร รับผิดชอบจากกรมสามัญศึกษามาดำเนินงานในการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนให้บังเกิดผลตามความมุ่งหมายให้มากที่สุด แต่ครูสุขศึกษาเป็นผู้ลงมือปฏิบัติการสอนโดยตรงจึงมีบทบาทสำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรไปใช้ เพราะฉะนั้นย่อมทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ในการนำหลักสูตรไปใช้ได้ดีกว่าผู้บริหารโรงเรียน อีกทั้งการวัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษาทางด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติตนมีความยากและซับซ้อนขึ้นตามลำดับ การออกข้อสอบเพื่อวัดการปฏิบัตินั้นกระทำได้ยากยิ่ง ดังนั้นครูจะต้องใช้เทคนิคการวัดผลหลาย ๆ แบบ ซึ่งเทคนิคที่จำเป็นอย่างหนึ่งคือ การสังเกต ด้วยเหตุนี้ครูสุขศึกษาจึงมีความคาดหวังในเรื่องนี้น้อยกว่าผู้บริหารโรงเรียน

ลักษณะพึงประสงค์ของครูสุขศึกษาด้านการสอนและการสื่อความหมาย

จากผลการวิจัยพบว่าทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูสุขศึกษาเห็นด้วยว่า ครูสุขศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นควรมีความสามารถในการนำวิธีการสอนหลาย ๆ แบบมาใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหา และสามารถเลือกใช้วิธีสอนให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ของบทเรียนได้

ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ พรพรรณ ไชยประพาพ (2522 : 62 - 70) ที่กล่าวว่า ครูควรใช้เทคนิคและวิธีการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถวิเคราะห์และเลือกวิธีการสอนได้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ วิธีการสอนสุขศึกษานั้นมีหลายวิธีให้ครูได้เลือกใช้ ซึ่งได้แก่ การบรรยาย การอภิปราย การรายงาน การสำรวจ การเล่นเกมการศึกษา การโต้วาที การแสดงละครสุศึกษา การศึกษานอกสถานที่ การเชิญวิทยากร การสาธิต การเล่าเรื่อง การค้นคว้าทดลอง การจัดโครงการริเริ่มและสร้างสรรค์ การใช้ภาพยนตร์ ภาพสไลด์และฟิล์มสตริป การใช้เครื่องบันทึกเสียงวิทยุและโทรทัศน์ ผู้วิจัยเองมีความคิดเห็นสอดคล้องกับ สุชาติ โสมประยูร (2525 : 88 - 89) ที่ได้ให้หลักเกณฑ์ทั่วไปในการเลือกใช้วิธีสอนว่า ในการเลือกใช้วิธีสอนหรือกิจกรรมต่าง ๆ นั้น ครูควรเลือกวิธีสอนให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ของบทเรียน ลักษณะเนื้อหา เวลาของบทเรียน บุคลิกภาพ ทักษะและความสามารถส่วนตัวของครู ความสนใจของเด็ก ทักษะและความสามารถของนักเรียนทั้งชั้น รวมทั้งลักษณะแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนด้วย อย่างไรก็ตามครูควรระลึกไว้เสมอว่า ไม่มีวิธีการสอนวิธีใดที่ดีที่สุด แต่ "วิธีสอนที่ดีที่สุดนั้นก็คือ วิธีสอนที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด" (สุชาติ โสมประยูร 2525 : 78) ด้วยเหตุนี้ การที่ครูจะสอนให้นักเรียนสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุภาพได้นั้น ครูจึงต้องใช้วิธีการสอนหลาย ๆ แบบ โดยอาศัยหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า มีความแตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในเรื่อง "สามารถสอนให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุภาพได้" "สามารถนำแหล่งทรัพยากรในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านการสอน" "สามารถทดสอบความรู้ตามจุดประสงค์ของแต่ละบทเรียนได้อย่างเหมาะสม" "สามารถวัดและประเมินผลได้ถูกต้องตามหลักวิธีและตรงตามวัตถุประสงค์ของวิชาสุศึกษา" "สามารถจัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนสอนทุกครั้ง" "สามารถนำสื่อการสอนมาใช้ได้เหมาะสมกับบทเรียน" "มีความขยันและกระตือรือร้นในการสอนและปรับปรุงการสอน" "สามารถใช้เทคนิคการสอนหลายวิธีที่เร้าใจให้ผู้เรียนสนใจติดตามบทเรียนอยู่เสมอ" "เชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านสุภาพมาบรรยายเป็นครั้งคราวตามความเหมาะสม" "เอาใจใส่ตรวจผลงานของนักเรียนทุกครั้งที่ให้งาน" "สามารถฝึกให้นักเรียนรู้จักทำหน้าที่เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี" "สามารถจัดนิทรรศการให้สอดคล้องกับปัญหาสุภาพในโรงเรียนหรือชุมชน" และ "สามารถควบคุมชั้นเรียนได้" ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงกว่าครูผู้สอน

อาจจะ เป็น เพราะ ว่า ผู้บริหารโรงเรียนต้องการให้ครูพยายามจูงใจหรือเร้าใจให้นักเรียนปฏิบัติตนให้มีขนิมิตที่ดีได้ ด้วยเหตุนี้ครูจึงต้องเข้าใจและเห็นความสำคัญของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม มีทักษะในการใช้สื่อการสอนและการประเมินผลเป็นอย่างดี ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งว่า ครูสุขศึกษาควรมีความสามารถในการจัดนิทรรศการให้สอดคล้องกับปัญหาสุขภาพในโรงเรียนหรือชุมชน เนื่องจากโรคที่กำลังเป็นปัญหาในโรงเรียนหรือชุมชนนี้จะเป็นโรคที่นักเรียนกำลังให้ความสนใจ และเป็นเรื่องที่ครูควรนำเสนอให้นักเรียนมีความตื่นตัวเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพนี้ จึงเป็นโอกาสอันเหมาะและเป็นภาระงานที่นักเรียนจะเข้ามาทำความเข้าใจสาเหตุ อาการ วิธีการป้องกัน และเสนอแนะวิธีการรักษา ซึ่งการให้ความรู้ทางด้านสุขภาพโดยคำนึงถึงช่วงความสนใจนี้จะเป็นการสอนสุขศึกษาที่ให้ผลดียิ่งอีกประการหนึ่ง

ลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งว่าควรจะมีอยู่ในตัวครูสุขศึกษาคือ มีความขยันและกระตือรือร้นในการสอนและปรับปรุงการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิไลวรรณ ทรัพย์เจริญ (2522 : 71 - 77) กรัช และคอสติน (Grush and Costin 1975 : 55 - 65) และผู้วิจัยเองมีความเห็นด้วยในลักษณะประการนี้เป็นอย่างมากและเป็นลักษณะที่คนทุกอาชีพควรมี แม้จะเป็นความจริงที่ว่าไม่มีเกณฑ์มาตรฐานใดที่จะนำมาใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูสุขศึกษาได้ แต่ครูสุขศึกษาก็ควรที่จะสร้างเกณฑ์กว้าง ๆ ไว้สำหรับตนเอง หรืออาจจะดูผลสะท้อนจากนักเรียนในขณะที่ทำการสอนหรือหลังจากสอนไปแล้ว นอกจากนี้ควรจะมีการพูดคุย ประชุมกับครูภายในหมวดร่วมกัน เพื่อหาวิธีการแก้ไขและการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีผลดียิ่งขึ้น

ลักษณะพึงประสงค์ของครูศึกษาด้านการปฏิบัติงานสุขศึกษาในโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนและครูศึกษามีความเห็นด้วยมากเป็นส่วนใหญ่เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของครูศึกษาด้านการปฏิบัติงานสุขศึกษาในโรงเรียน และคาดหวังว่าครูศึกษาในระดับมัธยมศึกษาสามารถให้ความช่วยเหลือในการวางแผนและดำเนินงานกิจกรรมสุขภาพในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จรินทร์ ธาณิรัตน์ (2529 : 74 - 84) รวมทั้งควรมีความสามารถในการประสานสัมพันธ์กับบ้านและชุมชนอย่างใกล้ชิดในการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ ชาร์ล

เอ บูชเชอร์ (Charles A. Bucher 1975 : 97) ที่ได้เสนอแนะไว้ว่า ครูสุศึกษาที่ดี ควรจะมีความสามารถและทักษะในการวางแผนนโยบายและแผนงานทางด้านบริการสุขภาพภายในโรงเรียนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม สามารถประสานงานและร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้ถูกสุขลักษณะ

อนึ่งผู้บริหารมีความคาดหวังสูงกว่าครูสุศึกษาในข้อที่ว่า "เป็นผู้ทิศเวลาในการทำงาน" และ "มีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ในงานในหน้าที่ของตน" ซึ่งความคิดเห็นนี้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยมีความเห็นว่าลักษณะทั้ง 2 ประการดังกล่าวนี้เป็นลักษณะที่จำเป็นจะต้องมีและเป็นลักษณะที่สำคัญยิ่งในการทำงาน ซึ่งไม่เฉพาะแต่อาชีพครูสุศึกษาเท่านั้น แต่สำคัญสำหรับทุก ๆ อาชีพ ฉะนั้นจึงเป็นการควรอย่างยิ่งที่ครูสุศึกษาจะสร้างเสริมลักษณะดังกล่าวนี้ให้มีอยู่ในตนเอง สำหรับ ลักษณะของครูสุศึกษาในข้อที่ว่า "มีความรู้ ทักษะในการวัดสายตา" และในข้อที่ว่า "สามารถทำการตรวจสุขภาพภายในขอบเขตของครูได้อย่างถูกต้อง" นั้น มีความแตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งครูสุศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงกว่าผู้บริหารโรงเรียน อาจเป็นเพราะว่า ครูสุศึกษาเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่การสอนจึงมีความรู้ในสาขาวิชานี้มากกว่าผู้บริหารโรงเรียน จึงก่อให้เกิดให้ครูสุศึกษามีแนวความคิดที่สอดคล้องกับคณะกรรมการเกี่ยวกับการผลิตครูสุศึกษาของสมาคมสุศึกษา พลศึกษาและสันตนาการแห่งประเทศไทย ซึ่งได้กล่าวถึงสมรรถนะของครูทั่วไปทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาว่าควรจะสามารถทางด้านสุศึกษาในโรงเรียนหรือโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนในข้อที่ว่า "สามารถทำการตรวจวัดสายตาและการได้ยิน รวมทั้งตรวจสอบความเจริญเติบโตของเด็กได้อย่างถูกต้อง" (1954 : 4) และสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ชาร์ล เอ บูชเชอร์ (Charles A. Bucher) ที่กล่าวไว้ว่า ครูสุศึกษาที่ดีควรจะสามารถทำการตรวจสุขภาพภายในขอบเขตของครูได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งสามารถช่วยเหลือแนะนำให้นักเรียนแก้ไขปัญหาสุขภาพอย่างได้ผล (1975 : 97)

ลักษณะพึงประสงค์ของครูสุศึกษาด้านมนุษยสัมพันธ์

จากผลการวิจัยพบว่า ลักษณะที่ผู้บริหารและครูสุศึกษาเห็นด้วยในระดับมากที่สุดร่วมกันคือ "มีความจริงใจในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น" "รักษาความลับของนักเรียนและผู้ร่วมงานได้" "มีความยุติธรรม" "มีความเข้าใจและยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล" "ให้ความ

ร่วมมือในกิจกรรมของโรงเรียน" "รู้จักควบคุมอารมณ์" "มีเหตุผล" และ "รักและหวังดีต่อ
นักเรียน"

เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ด้านมนุษยสัมพันธ์นี้เป็นที่น่าสังเกตว่าทั้งผู้บริหาร
โรงเรียนและครูสุศึกษามีความคิดเห็นในข้อที่ว่า ครูสุศึกษาควรมีความยุติธรรมนั้น เป็นข้อที่
มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าทุกข้อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูสุศึกษาต่างก็มี
ความคิดว่า ครูควรวางตัวเหมาะสมกับเด็ก ไม่ลำเอียง ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง และประเมินผล
ตรงตามความสามารถของนักเรียน ซึ่งลักษณะการมีความยุติธรรมของครูสุศึกษานั้นสอดคล้อง
กับการวิจัยของ สุวรรณา เนตยากร (2520 : 55 - 72) ที่ว่า ข้อเสนอแนะของนักเรียน
และผู้ปกครองเกี่ยวกับลักษณะของครูที่ดี คือ ครูควรเป็นผู้มีความยุติธรรม และสอดคล้องกับ
ผลการวิจัยของ เฉลียว บุรีภักดิ์ และคณะ (2520 : 363 - 369)

อนึ่งในข้อที่ว่า "ครูสุศึกษาควรมีความจริงใจในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น" และ
ในข้อที่ว่า "ควรรู้จักควบคุมอารมณ์" นั้น ผู้บริหารโรงเรียนมีความคาดหวังสูงกว่าครูสุศึกษา
ซึ่งความคิดเห็นนี้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องจากลักษณะ
งานของผู้บริหารโรงเรียนต้องทำงานด้านการบริหารงานโรงเรียน และดูแลให้เกิดความ
สัมพันธ์อันดีขึ้นในหมู่ครูและบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียน ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารโรงเรียนจึงคาด
หวังลักษณะดังกล่าวสูงกว่าครูสุศึกษา สำหรับลักษณะในข้อที่ว่า ครูสุศึกษาควร "มีอารมณ์ขัน"
นั้น ครูสุศึกษามีความเห็นด้วยในข้อนี้สูงกว่าผู้บริหาร ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจากประสบการณ์การสอนของครูพบว่า การที่ครูมี
อารมณ์ขันนั้นช่วยให้นักเรียนสนใจเรียน และบทเรียนมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการเรียกความ
สนใจของนักเรียนกลับคืนมา

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยมีความเห็นด้วยกับ อัจฉรา ประไพตระกูล (2521 : 93)

ที่กล่าวถึงลักษณะเกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์ของครูว่า

1. เป็นผู้มียมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน
2. มีความสัมพันธ์อันดีกับบุคลากรภายในโรงเรียน
3. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองของนักเรียน

ทั้งนี้ก็เป็นเพราะถ้าครูสามารถมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีแก่บุคคลเหล่านี้ได้ย่อมแสดงว่า

ครูสุศึกษานั้นประสบความสำเร็จในการเป็นครูผู้มียมนุษยสัมพันธ์อันดี

ลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสุขศึกษาด้านบุคลิกภาพ

เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสุขศึกษาด้านบุคลิกภาพ เป็นที่น่าสังเกตว่า ทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูสุขศึกษามีความคิดเห็นตรงกันว่า "รักษาความสะอาดของร่างกาย อยู่เสมอ" เป็นลักษณะที่มาเป็นอันดับที่หนึ่ง และลักษณะที่เห็นตรงกันเป็นอันดับที่สอง คือ "มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี" ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนและครูสุขศึกษา เห็นตรงกันว่า ลักษณะทั้งสองประการนี้ ควร เป็นลักษณะ เค้นของครูสุขศึกษาซึ่งแตกต่างไป จากครูที่สอนวิชาอื่น

อีกข้อหนึ่งที่น่าสนใจคือ ทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูสุขศึกษามีความคิดเห็นในข้อ ที่ว่า "มีรูปร่าง หน้าตาดี" อยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยปานกลาง และเป็นลักษณะที่เห็นด้วยน้อยที่สุดในลักษณะที่กล่าวมาทั้งหมด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูสุขศึกษา มีความคิดว่า ลักษณะข้ออื่น ๆ ในลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสุขศึกษาทั้ง 5 ด้านนั้น มีความ สำคัญว่าการมีรูปร่าง หน้าตาดี เช่น ถ้าครูสุขศึกษามีลักษณะที่ทำให้การสอนประสบความสำเร็จ มีกิจกรรมรยาทดีและมีจิตใจที่ดีงาม ก็น่าจะเพียงพอแล้ว แต่ถ้การมีรูปร่างดีนั้น หมายรวมไปถึง การมีรูปร่างที่ไม่พิการ หรือไม่เป็นโรคอ้วน หรือไม่มีรูปร่างที่ผอมจนเกินไป อีกทั้งยังมีหน้าตาที่บ่งบอกถึงการมีสุขภาพดีแล้ว ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่ สิ่งเหล่านี้ น่าที่จะมีอยู่ ในตัวครูสุขศึกษา

ในส่วนที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เป็นรายชื่อ คือ "มีกิริยาท่าทางมั่นคง สง่า" "มีความเชื่อมั่นในตนเอง" "สวมเสื้อผ้าเหมาะสมกับกาลเทศะ" และ "คล่องแคล่ว" ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับต่ำกว่าครูสุขศึกษา อาจเป็น เพราะว่ ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดว่าลักษณะดังกล่าวนี้ไม่เป็นอุปสรรคต่อการทำงานของ ครูสุขศึกษาแต่อย่างใด

เมื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูสุขศึกษาเกี่ยวกับลักษณะที่ พึงประสงค์ของครูสุขศึกษารวมเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูสุขศึกษามีความคิด เห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยในระดับมากทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านพฤติกรรมสุขภาพ (ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติตนทางด้านสุขภาพ) ด้านการสอนและการสื่อความหมาย ด้านการปฏิบัติงาน สุขศึกษาในโรงเรียน ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านบุคลิกภาพ และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็น เป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูสุขศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 เพียง 1 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นในด้านนี้ต่ำกว่าครูสุศึกษา ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ลักษณะทั้ง 5 ด้านนี้ต่างก็ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูสุศึกษาทั้งสิ้น แต่การที่ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะพึงประสงค์ของครูสุศึกษาในด้านบุคลิกภาพต่ำกว่าครูสุศึกษา อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าลักษณะพึงประสงค์ของครูสุศึกษา ด้านพฤติกรรมสุภาพ (ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติตนทางด้านสุภาพ) ด้านการสอนและการสื่อความหมาย ด้านการปฏิบัติงานสุศึกษาในโรงเรียน และด้านมนุษยสัมพันธ์นั้น ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูโดยตรง และมีความสำคัญมากกว่าด้านบุคลิกภาพ เพราะลักษณะทั้ง 4 ด้านดังกล่าวนี้เกี่ยวข้องกับโดยตรงกับการทำงานของครูสุศึกษา ทั้งงานในโรงเรียนและการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น แต่ด้านบุคลิกภาพนั้นเป็นลักษณะที่เกี่ยวข้องกับตัวครูโดยตรง จึงเป็นธรรมดาที่ครูทุกคนย่อมปรารถนาให้ตนเองมีบุคลิกภาพดี ด้วยเหตุนี้ครูสุศึกษาจึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะพึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพสูงกว่าผู้บริหารโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากผลของการวิจัยพบว่า ลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสุศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูสุศึกษา มีดังต่อไปนี้

1. รู้และเข้าใจหลักสูตรและประมวลการสอนของวิชาสุศึกษาในระดับชั้นที่สอนเป็นอย่างดี
2. รู้และเข้าใจการวัดและประเมินผลวิชาสุศึกษาเป็นอย่างดี
3. มีความรู้ความเข้าใจด้านจิตวิทยาการเรียนรู้อย่างดี
4. มีความรู้ดี และแม่นยำในเนื้อหาวิชาที่สอน
5. รักความก้าวหน้า ทหาความรู้เกี่ยวกับสาขาวิชาสุศึกษาเพิ่มเติมอยู่เสมอ
6. เชื่อว่าสุภาพเป็นสิ่งสำคัญต่อความเจริญเติบโตของเด็ก
7. เชื่อว่าสุภาพจิตและสุภาพกายมีความสำคัญต่อบุคคลมากพอ ๆ กัน
8. เชื่อว่าการสอนให้เด็กรู้จักรับผิดชอบต่อสุภาพส่วนรวมเป็นสิ่งสำคัญมาก
9. เชื่อว่าการสอนวิชาสุศึกษาช่วยแก้ไขความเชื่อที่ผิดเกี่ยวกับสุภาพได้
10. ไม่เสทสิ่งเสทคิดทุกชนิด

11. ระวังรักษาและส่งเสริมสุขภาพของตนเองอยู่เสมอ
12. พูดเสียงชัดเจน ฟังเข้าใจง่าย
13. สามารถตอบคำถามนักเรียนได้เหมาะสมชัดเจน
14. มีความจริงใจในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น
15. รักษาความลับของนักเรียนและผู้ร่วมงานได้
16. มีความยุติธรรม
17. มีความเข้าใจและยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล
18. ให้ความร่วมมือในกิจกรรมของโรงเรียน
19. รู้จักควบคุมอารมณ์
20. เป็นผู้มีเหตุผล
21. รักและหวังดีต่อนักเรียน
22. รักษาความสะอาดของร่างกายอยู่เสมอ

เพื่อเป็นการเสริมสร้างและปรับปรุงครูสุศึกษาให้มีลักษณะพึงประสงค์ดังกล่าว
สถาบันผลิตครูสุศึกษาควรจัดกิจกรรมดังนี้

1. สถาบันผลิตครูสุศึกษาควรมีการจัดโปรแกรมการเตรียมครูสุศึกษา โดยกำหนด
ลักษณะที่พึงประสงค์และสมรรถภาพของครูสุศึกษาให้ชัดเจน แล้วฝึกนิสิตนักศึกษาให้มีลักษณะ
ดังกล่าวโดยเน้นการฝึกให้นิสิตนักศึกษามีความสามารถเชิงปฏิบัติ เพื่อให้ นิสิตนักศึกษาเข้าใจ
บทบาทของครูสุศึกษาและสามารถปฏิบัติงานสุศึกษาในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
พร้อมทั้งบุคลิกลักษณะที่เหมาะสมกับการเป็นครูสุศึกษา
2. สถาบันผลิตครูสุศึกษาควรร่วมมือประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียน และ
หน่วยศึกษานิเทศก์จัดให้มีการอบรม สัมมนา หรือจัดประชุมปฏิบัติการทางวิชาการสุศึกษาให้
แก่ครูสุศึกษา เพื่อพัฒนาครูสุศึกษาให้สามารถปฏิบัติงานของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพบรรลุ
ตามวัตถุประสงค์ของการสอนสุศึกษา พร้อมทั้งมีลักษณะต่าง ๆ อันเป็นลักษณะที่พึงประสงค์
ของครูสุศึกษา
3. สถาบันผลิตครูสุศึกษาควรมีการติดตามผลการผลิตครูสุศึกษา โดยร่วมมือ
กับหน่วยศึกษานิเทศก์ เพื่อให้ทราบข้อดีและข้อบกพร่องในการปฏิบัติงานของครูสุศึกษา
พร้อมทั้งปัจจัยที่เอื้อให้การสอนสุศึกษาดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ศึกษาความต้องการ

ของผู้ใช้ที่มีต่อครูสุศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุง โปรแกรมการเตรียมครู
สุศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. สถาบันผลิตครูหรือโรงเรียนอาจนำผลการวิจัยไปเป็นเกณฑ์ส่วนหนึ่งในการ
ประเมินผลครูสุศึกษาเพื่อปรับปรุงให้ครูสุศึกษามีลักษณะที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานสุศึกษาใน
โรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาและวิจัยในด้านการสร้าง เกณฑ์สำหรับวัด ลักษณะที่พึงประสงค์ของครู
สุศึกษาในระดับมัธยมศึกษา เพื่อจะได้นำไปเป็นหลักเกณฑ์อ้างอิงที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบลักษณะของครูสุศึกษาในด้านต่าง ๆ ทั้งลักษณะที่
พึงประสงค์และลักษณะที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อจะได้ทราบว่าครูสุศึกษาที่มีอยู่ในปัจจุบันนั้นมี
คุณลักษณะตรงกับความต้องการมากน้อยเพียงใด

3. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน
และครูสุศึกษาเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น ฉะนั้นจึงควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องเดียว
กันนี้กับโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาทั่วประเทศ เพื่อจะได้ทราบถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ลักษณะพึงประสงค์ของครูสุศึกษาทั้งหมดอย่างแท้จริง

4. เพื่อศึกษาถึงความต้องการของผู้ใช้ที่มีต่อครูสุศึกษาให้ครอบคลุมอย่างแท้จริง
ผู้วิจัยต่อไปอาจศึกษาถึงความคิดเห็นของผู้ปกครอง และนักเรียนเพิ่มเติมจากกลุ่มประชากรเดิม
คือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูสุศึกษา เกี่ยวกับลักษณะพึงประสงค์ของครูสุศึกษาในระดับ
มัธยมศึกษา

5. ควรได้มีการวิจัยเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะพึงประสงค์ของครู
สุศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ระหว่างคณาจารย์ในสถาบันผลิตครูสุศึกษา และผู้บริหารโรงเรียน